

A gyűjtő- és bevonóirozási központ Finta Imre csendőr százados parancsnoksága alatt állt. Finta egyúttal a helyi csendőrnnyomozó alosztály parancsnoka is volt. Noha katonai-igazgatási szempontból Liptay ezredes beosztottja volt, a nyomozóalosztály parancsnokaként csakis a Magyar Királyi Csendőrség központi nyomozóparancsnokságának tartozott elszámolással.¹⁰³ A zsidótlanítás ügyeiben Fintának Sellyey Vilmos ezredes, az IV. zóna parancsnoka volt a följebbvalója. A téglagyárban tevékenykedő SS-alakulat pedig Franz Abromeit SS-Hauptsturmführer közvetlen vezénylete alatt működött.

Fintát többnyire „tréfás kedvű” tisztnek tartották. Pap Róbert azonban így jellemezte: „Messzemenően becsületes és egyenes férfinak adta ki magát; valójában kétkulacsos ember volt. A németeknek kémkedett.”¹⁰⁴ Finta alá tartoztak azok a csendőrnnyomozók, akik – gyakran civilben – kínvallatásoknak vetették alá a zsidókat elrejtett értékeik „viszszaszerezése” céljából. Legközelebbi munkatársai a téglagyárban Simon és Nyitrai Ágoston csendőr századosok voltak.¹⁰⁵ Jó néhány háború utáni beszámoló szerint Finta emberei „kíméletlen alapossggal” jártak el. A gyűjtő- és bevonóirozási központ parancsnokának minőségében Finta döntő befolyással volt a mentesítési ügyekre is. Egykorú beszámolók szerint visszaélt e hatalmával, amikor nem ismerte el jó néhány, a jogszabály szerint feltétlenül mentesítendő zsidó és kikeresztelkedett zsidó, így például Stein Sándor családjának mentesítését, akiket azután deportáltak.¹⁰⁶ Tóth helyettes polgármester és a mentesítési bizottság más tagjai szerint Finta mohón lecsapott igen sok munkaszolgálatosra is, hogy azokat leszereltesse és deportáltassa.¹⁰⁷

A zsidókat három transzporttal vitték el a rókusi pályaudvarról. Az első transzport június 25-én hagyta el a várost, a második 27-én, a harmadik 28-án. Az első két transzportot Auschwitzba irányították, de csak az egyik jutott el oda. A másikat a németek Strasshofba irányították, cserébe a vonatkomány kecskeméti zsidóért, akiknek Ausztriába kellett volna menniük, de figyelmenlenségből és rutinszerűen Auschwitzba parancsolták őket. A harmadik transzportot eleve Strasshofba irányították. A második és a harmadik transzportban szállított 5739 zsidó többsége túlélte a megpróbáltatást.¹⁰⁸

A gettósítás, az összegyűjtés és a bevonóirozás borzalmai nem csupán a sok tisztességes keresztény szemtanút töltöttek el felháborodással, hanem némelyik német tanácsadót is. Csanád püspöke, Hamvas Endre ismételtelen felemelte szavát a zsidók ellen elkövetett igazságtalanságok miatt. Először május 12-én próbált közbenjárni a kikeresztelkedett zsidók ügyében; június 16-án táviratilag tiltakozott Sztójajnál és Jarosznál a küszöbönálló deportálások ellen. Ugyanezen a napon felszólalt a zsidók, ki-